

به نام خدا

ناسازگاری تحصیلی دانش آموزان

مولفان :

محمود مجدی

مهسا صحرائی

زهرا حمیدی نژاد

انتشارات ارسطو

(سازمان چاپ و نشر ایران - ۱۴۰۲)

نسخه الکترونیکی این اثر در سایت سازمان چاپ و نشر ایران و اپلیکیشن کتاب رسان موجود می باشد

chaponashr.ir

سرشناسه: مجدی، محمود، ۱۳۶۵
عنوان و نام پدیدآور: ناسازگاری تحصیلی دانش آموزان/ مولفان محمود مجدی، مهسا صحرانی، زهرا حمیدی نژاد.
مشخصات نشر: انتشارات ارسطو (سازمان چاپ و نشر ایران)، ۱۴۰۲.
مشخصات ظاهری: ۱۱۰ ص.
شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۴۰۸-۳۵۸-۶
وضعیت فهرست نویسی: فیفا
موضوع: دانش آموزان - ناسازگاری تحصیلی
شناسه افزوده: صحرانی، مهسا، ۱۳۷۷
شناسه افزوده: حمیدی نژاد، زهرا، ۱۳۵۴
رده بندی کنگره: PN۲۱۴۸
رده بندی دیویی: ۸۰۹/۲۰۸
شماره کتابشناسی ملی: ۹۴۹۳۸۵۸
اطلاعات رکورد کتابشناسی: فیفا

نام کتاب: ناسازگاری تحصیلی دانش آموزان
مولفان: محمود مجدی - مهسا صحرانی - زهرا حمیدی نژاد
ناشر: انتشارات ارسطو (سازمان چاپ و نشر ایران)
صفحه آرای، تنظیم و طرح جلد: پروانه مهاجر
تیراژ: ۱۰۰۰ جلد
نوبت چاپ: اول - ۱۴۰۲
چاپ: زیرجد
قیمت: ۱۱۰۰۰۰ تومان
فروش نسخه الکترونیکی - کتاب‌رسان:
<https://chaponashr.ir/ketabresan>
شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۴۰۸-۳۵۸-۶
تلفن مرکز پخش: ۰۹۱۲۰۲۳۹۲۵۵
www.chaponashr.ir

فهرست

فصل اول: تعریف و مفهوم ناسازگاری ۷

مقدمه: ۱۰

انواع ناسازگاری‌ها در دانش‌آموزان: ۱۲

اهمیت شناخت و بررسی ناسازگاری‌ها ۱۹

دلایل ناسازگاری در دانش‌آموزان: ۲۰

عوامل روانی و شخصیتی: ۲۲

نقش خانواده در ناسازگاری: ۲۳

تأثیر محیط مدرسه بر رفتار ناسازگارانه: ۲۵

نقش گروه همسالان و تأثیر اجتماعی: ۲۶

نشانه‌ها و علائم ناسازگاری در دانش‌آموزان: ۲۸

نشانه‌های رفتاری و عاطفی: ۲۹

تأثیر بر عملکرد تحصیلی: ۳۱

فصل دوم: بررسی رفتارهای پر خاشگرنه و بی‌انضباطی: ۳۳

رویکردهای روانشناختی در برخورد با ناسازگاری: ۳۶

- ۴۰ نظریه‌های روانشناختی مرتبط با ناسازگاری:
- ۴۴ نقش مشاوره و روان‌درمانی در کاهش ناسازگاری
- ۴۶ مدیریت کلاس درس برای کنترل ناسازگاری:
- ۴۹ تکنیک‌های مدیریت کلاس:
- ۵۵ راهکارهای پیشگیری از بروز ناسازگاری:
- ۵۹..... فصل سوم: راهکارهای عملی برای کاهش ناسازگاری**
- ۶۰ روش‌های تقویت خودباوری و مسئولیت‌پذیری در دانش‌آموزان:
- ۶۳ نقش تشویق و تقویت رفتارهای مثبت:
- ۶۶ تکنیک‌های آرام‌سازی و کنترل هیجانات:
- ۷۰ نقش فناوری در مدیریت و پیشگیری از ناسازگاری دانش‌آموزان:
- ۷۳ استفاده از ابزارهای تکنولوژیک برای کنترل رفتار:
- ۷۷ بازی‌های آموزشی برای کاهش ناسازگاری:
- ۸۲ نقش والدین در برخورد با ناسازگاری دانش‌آموزان:
- ۸۶ راهکارهای ارتباطی برای والدین:
- ۹۱..... فصل چهارم: ایجاد هماهنگی بین مدرسه و خانواده:**
- ۹۳ مداخلات تربیتی و آموزشی برای کاهش ناسازگاری:

- ۹۶ برنامه‌های تربیتی مدرسه‌محور:
- ۹۷ مشاوره گروهی و فردی در مدارس:
- ۹۹ تأثیر آموزش مهارت‌های اجتماعی و رفتاری:
- ۱۰۰ مطالعه موردی: بررسی نمونه‌های موفق از مدیریت ناسازگاری:
- ۱۰۲ تحلیل نمونه‌های موفق در کاهش ناسازگاری:
- ۱۰۴ تجربیات معلمان و والدین:
- ۱۰۵ نتیجه‌گیری:
- ۱۰۹ منابع:

فصل اول: تعریف و مفهوم ناسازگاری

ناسازگاری به عنوان یک پدیده رفتاری در دانش‌آموزان، به معنای عدم تطابق یا هم‌خوانی رفتار فرد با انتظارات و هنجارهای اجتماعی، آموزشی و فرهنگی محیط مدرسه و خانواده است. این رفتار می‌تواند به شکل‌های مختلفی از جمله نافرمانی، بی‌احترامی، پرخاشگری، یا عدم توجه به قوانین و مقررات ظاهر شود. ناسازگاری اغلب نتیجه عوامل مختلفی مانند فشارهای روانی، مشکلات خانوادگی، یا ناکامی‌های تحصیلی است که فرد را به سوی واکنش‌های منفی سوق می‌دهد. (آشتیانی، س. ۱۳۹۹)

در زمینه آموزشی، ناسازگاری دانش‌آموزان می‌تواند به شدت بر عملکرد تحصیلی، رابطه آن‌ها با معلمان و هم‌کلاسی‌ها و حتی آینده تحصیلی و شغلی آن‌ها تأثیر بگذارد. رفتارهای ناسازگارانه معمولاً منجر به کاهش تمرکز در کلاس درس، افزایش تنش‌های اجتماعی و در نهایت افت تحصیلی می‌شود. دانش‌آموزان ناسازگار به جای مشارکت در فرآیند یادگیری، بیشتر وقت خود را صرف مقابله با محیط و افراد می‌کنند. ناسازگاری به عنوان یک پدیده روان‌شناختی و رفتاری تعریف می‌شود که در آن فرد به دلیل تضادهای درونی یا خارجی نمی‌تواند به طور کامل با انتظارات و قواعد جامعه، مدرسه یا محیط خانوادگی سازگار شود. این نوع رفتار ممکن است به شکل‌های مختلفی از جمله پرخاشگری، نافرمانی، گوشه‌گیری و یا بی‌توجهی به قوانین ظاهر شود. ناسازگاری معمولاً به‌عنوان واکنشی به فشارهای محیطی یا تضادهای درونی ناشی از ناتوانی در تطبیق با شرایط محیطی تفسیر می‌شود.

یکی از مهم‌ترین عوامل ناسازگاری، تعارض‌های بین انتظارات فرد و محیط است. برای مثال، دانش‌آموزانی که از آن‌ها توقعاتی فراتر از توانایی‌هایشان وجود دارد، ممکن است به ناسازگاری دچار شوند. در این حالت، فشار روانی ناشی از انتظارات زیاد، فرد را وادار به

واکنش‌های ناسازگارانه می‌کند. در مقابل، گاهی نیز انتظارات پایین از دانش‌آموزان و عدم توجه به استعدادهایشان می‌تواند منجر به بی‌انگیزگی و بروز رفتارهای ناسازگارانه شود. (رستمی، س. ۱۳۹۸)

ناسازگاری می‌تواند ریشه‌های عمیقی در مشکلات روانی، عاطفی و اجتماعی داشته باشد. برخی از دانش‌آموزان ممکن است به دلیل تجربه‌های منفی در خانواده یا محیط مدرسه، ناتوانی در مدیریت هیجانات خود یا ناتوانی در برقراری ارتباطات اجتماعی مناسب، به رفتارهای ناسازگارانه روی بیاورند. به این ترتیب، ناسازگاری می‌تواند نشانه‌ای از یک مشکل عمیق‌تر باشد که نیاز به تحلیل و بررسی دقیق دارد. یکی دیگر از ویژگی‌های ناسازگاری، ارتباط نزدیک آن با مسائل عاطفی و روانی است. دانش‌آموزانی که دچار افسردگی، اضطراب یا مشکلات عاطفی دیگری هستند، ممکن است به دلیل ناتوانی در مدیریت این احساسات به رفتارهای ناسازگارانه بپردازند. در این شرایط، ناسازگاری به‌عنوان یک مکانیسم دفاعی برای مواجهه با مشکلات عاطفی بروز می‌کند.

از منظر تربیتی، ناسازگاری رفتاری می‌تواند به دلیل ضعف در سیستم‌های آموزشی و تربیتی نیز بروز پیدا کند. محیط‌های آموزشی که نتوانند به نیازهای روانی و آموزشی دانش‌آموزان پاسخ دهند، زمینه‌ساز بروز ناسازگاری می‌شوند. معلمان و والدین در این مواقع ممکن است با رفتارهای ناسازگارانه مواجه شوند که در اصل پاسخی به ناتوانی سیستم در حمایت از دانش‌آموز است.

ناسازگاری می‌تواند به صورت‌های مختلفی در بین دانش‌آموزان بروز پیدا کند. برخی ممکن است از طریق پرخشگری یا عدم توجه به قوانین نشان دهند، در حالی که دیگران ممکن است به گوشه‌گیری یا انزوا روی بیاورند. هر کدام از این نشانه‌ها به شکلی متفاوت از ناسازگاری اشاره دارند و نیازمند رویکردهای درمانی و مدیریتی خاصی هستند. (دولت‌آبادی، س. ۱۳۹۹)

در نهایت، مفهوم ناسازگاری باید به‌عنوان یک نشانه دیده شود و نه به‌عنوان یک مشکل مجزا. بررسی و تحلیل ریشه‌های این رفتارها به فهم عمیق‌تری از مشکلات دانش‌آموزان و

یافتن راه‌حل‌های مناسب کمک می‌کند. بازشناسی درست این رفتارها از سوی معلمان، والدین و مشاوران، نخستین گام در مسیر اصلاح و مدیریت ناسازگاری است. یکی از ابعاد مهم ناسازگاری، تفاوت‌های فردی بین دانش‌آموزان است. هر فرد دارای ویژگی‌ها و نیازهای روانی و عاطفی خاصی است که می‌تواند ناسازگاری او را توضیح دهد. عواملی مانند شخصیت، اعتماد به نفس، روابط خانوادگی، و تجربه‌های شخصی همه می‌توانند نقش کلیدی در ایجاد یا تشدید ناسازگاری داشته باشند. به همین دلیل، نمی‌توان ناسازگاری را به یک عامل واحد نسبت داد و باید به مجموعه‌ای از عوامل پیچیده توجه کرد. (آشتیانی، س. ۱۳۹۹)

از سوی دیگر، ناسازگاری ممکن است واکنشی به شرایط ناعادلانه یا فشارهای بیش از حد محیط باشد. بسیاری از دانش‌آموزانی که رفتارهای ناسازگارانه نشان می‌دهند، در واقع تلاش می‌کنند تا با فشارهای محیطی مقابله کنند. این رفتارها به عنوان مکانیزم دفاعی در برابر احساس ناتوانی یا عدم کنترل بر محیط اطراف به وجود می‌آید. در چنین مواردی، درک عمقی از وضعیت دانش‌آموز و نیازهای او ضروری است. ناسازگاری همچنین می‌تواند ریشه در اختلالات روانی مانند اضطراب، افسردگی یا اختلالات رفتاری داشته باشد. برخی از دانش‌آموزان ممکن است به دلیل مشکلات روانی یا عاطفی قادر به تطابق با محیط آموزشی نباشند و از این رو رفتارهای ناسازگارانه‌ای از خود نشان دهند. شناسایی زودهنگام این مشکلات می‌تواند به جلوگیری از تشدید رفتارهای ناسازگارانه کمک کند. تعامل و همکاری بین خانواده، مدرسه و نهادهای مرتبط با آموزش و تربیت دانش‌آموزان نقش بسیار مهمی در کاهش ناسازگاری ایفا می‌کند. زمانی که معلمان و والدین به شکل مشترک به نیازهای عاطفی و روانی دانش‌آموزان پاسخ دهند و محیطی حمایتی برای آن‌ها فراهم کنند، احتمال بروز رفتارهای ناسازگارانه به شدت کاهش می‌یابد.

به طور کلی، ناسازگاری دانش‌آموزان یک چالش جدی برای مدارس و خانواده‌هاست که نیازمند توجه و رویکردهای متنوعی است تا بتواند به شکلی مؤثر مدیریت و کاهش یابد. (رستمی، س. ۱۳۹۸)

مقدمه:

ناسازگاری به عنوان یک پدیده روان‌شناختی و رفتاری تعریف می‌شود که در آن فرد به دلیل تضادهای درونی یا خارجی نمی‌تواند به طور کامل با انتظارات و قواعد جامعه، مدرسه یا محیط خانوادگی سازگار شود. این نوع رفتار ممکن است به شکل‌های مختلفی از جمله پرخاشگری، نافرمانی، گوشه‌گیری و یا بی‌توجهی به قوانین ظاهر شود. ناسازگاری معمولاً به‌عنوان واکنشی به فشارهای محیطی یا تضادهای درونی ناشی از ناتوانی در تطبیق با شرایط محیطی تفسیر می‌شود (دولت‌آبادی، س. ۱۳۹۹).

یکی از مهم‌ترین عوامل ناسازگاری، تعارض‌های بین انتظارات فرد و محیط است. برای مثال، دانش‌آموزانی که از آن‌ها توقعاتی فراتر از توانایی‌هایشان وجود دارد، ممکن است به ناسازگاری دچار شوند. در این حالت، فشار روانی ناشی از انتظارات زیاد، فرد را وادار به واکنش‌های ناسازگارانه می‌کند. در مقابل، گاهی نیز انتظارات پایین از دانش‌آموزان و عدم توجه به استعدادهایشان می‌تواند منجر به بی‌انگیزگی و بروز رفتارهای ناسازگارانه شود. ناسازگاری می‌تواند ریشه‌های عمیقی در مشکلات روانی، عاطفی و اجتماعی داشته باشد. برخی از دانش‌آموزان ممکن است به دلیل تجربه‌های منفی در خانواده یا محیط مدرسه، ناتوانی در مدیریت هیجانات خود یا ناتوانی در برقراری ارتباطات اجتماعی مناسب، به رفتارهای ناسازگارانه روی بیاورند. به این ترتیب، ناسازگاری می‌تواند نشانه‌ای از یک مشکل عمیق‌تر باشد که نیاز به تحلیل و بررسی دقیق دارد. یکی دیگر از ویژگی‌های ناسازگاری، ارتباط نزدیک آن با مسائل عاطفی و روانی است. دانش‌آموزانی که دچار افسردگی، اضطراب یا مشکلات عاطفی دیگری هستند، ممکن است به دلیل ناتوانی در مدیریت این احساسات به رفتارهای ناسازگارانه بپردازند. در این شرایط، ناسازگاری به‌عنوان یک مکانیسم دفاعی برای مواجهه با مشکلات عاطفی بروز می‌کند (فرخی، م. ۱۳۹۷).

ز منظر تربیتی، ناسازگاری رفتاری می‌تواند به دلیل ضعف در سیستم‌های آموزشی و تربیتی نیز بروز پیدا کند. محیط‌های آموزشی که نتوانند به نیازهای روانی و آموزشی دانش‌آموزان پاسخ دهند، زمینه‌ساز بروز ناسازگاری می‌شوند. معلمان و والدین در این

مواقع ممکن است با رفتارهای ناسازگارانه مواجه شوند که در اصل پاسخی به ناتوانی سیستم در حمایت از دانش آموز است.

ناسازگاری می تواند به صورت های مختلفی در بین دانش آموزان بروز پیدا کند. برخی ممکن است از طریق پرخاشگری یا عدم توجه به قوانین نشان دهند، در حالی که دیگران ممکن است به گوشه گیری یا انزوا روی بیاورند. هر کدام از این نشانه ها به شکلی متفاوت از ناسازگاری اشاره دارند و نیازمند رویکردهای درمانی و مدیریتی خاصی هستند. در نهایت، مفهوم ناسازگاری باید به عنوان یک نشانه دیده شود و نه به عنوان یک مشکل مجزا. بررسی و تحلیل ریشه های این رفتارها به فهم عمیق تری از مشکلات دانش آموزان و یافتن راه حل های مناسب کمک می کند. بازشناسی درست این رفتارها از سوی معلمان، والدین و مشاوران، نخستین گام در مسیر اصلاح و مدیریت ناسازگاری است. ناسازگاری به عنوان یک پدیده روان شناختی و رفتاری تعریف می شود که در آن فرد به دلیل تضادهای درونی یا خارجی نمی تواند به طور کامل با انتظارات و قواعد جامعه، مدرسه یا محیط خانوادگی سازگار شود. این نوع رفتار ممکن است به شکل های مختلفی از جمله پرخاشگری، نافرمانی، گوشه گیری و یا بی توجهی به قوانین ظاهر شود. ناسازگاری معمولاً به عنوان واکنشی به فشارهای محیطی یا تضادهای درونی ناشی از ناتوانی در تطبیق با شرایط محیطی تفسیر می شود.

یکی از مهم ترین عوامل ناسازگاری، تعارض های بین انتظارات فرد و محیط است. برای مثال، دانش آموزانی که از آن ها توقعاتی فراتر از توانایی هایشان وجود دارد، ممکن است به ناسازگاری دچار شوند. در این حالت، فشار روانی ناشی از انتظارات زیاد، فرد را وادار به واکنش های ناسازگارانه می کند. در مقابل، گاهی نیز انتظارات پایین از دانش آموزان و عدم توجه به استعداد هایشان می تواند منجر به بی انگیزگی و بروز رفتارهای ناسازگارانه شود. ناسازگاری می تواند ریشه های عمیقی در مشکلات روانی، عاطفی و اجتماعی داشته باشد. برخی از دانش آموزان ممکن است به دلیل تجربه های منفی در خانواده یا محیط مدرسه، ناتوانی در مدیریت هیجانات خود یا ناتوانی در برقراری ارتباطات اجتماعی مناسب،

به رفتارهای ناسازگارانه روی بیاورند. به این ترتیب، ناسازگاری می‌تواند نشانه‌ای از یک مشکل عمیق‌تر باشد که نیاز به تحلیل و بررسی دقیق دارد. یکی دیگر از ویژگی‌های ناسازگاری، ارتباط نزدیک آن با مسائل عاطفی و روانی است. دانش‌آموزانی که دچار افسردگی، اضطراب یا مشکلات عاطفی دیگری هستند، ممکن است به دلیل ناتوانی در مدیریت این احساسات به رفتارهای ناسازگارانه بپردازند. در این شرایط، ناسازگاری به‌عنوان یک مکانیسم دفاعی برای مواجهه با مشکلات عاطفی بروز می‌کند (قاسمی، ن. ۱۳۹۹).

از منظر تربیتی، ناسازگاری رفتاری می‌تواند به دلیل ضعف در سیستم‌های آموزشی و تربیتی نیز بروز پیدا کند. محیط‌های آموزشی که نتوانند به نیازهای روانی و آموزشی دانش‌آموزان پاسخ دهند، زمینه‌ساز بروز ناسازگاری می‌شوند. معلمان و والدین در این مواقع ممکن است با رفتارهای ناسازگارانه مواجه شوند که در اصل پاسخی به ناتوانی سیستم در حمایت از دانش‌آموز است.

ناسازگاری می‌تواند به صورت‌های مختلفی در بین دانش‌آموزان بروز پیدا کند. برخی ممکن است از طریق پرخاشگری یا عدم توجه به قوانین نشان دهند، در حالی که دیگران ممکن است به گوشه‌گیری یا انزوا روی بیاورند. هر کدام از این نشانه‌ها به شکلی متفاوت از ناسازگاری اشاره دارند و نیازمند رویکردهای درمانی و مدیریتی خاصی هستند. مفهوم ناسازگاری باید به‌عنوان یک نشانه دیده شود و نه به‌عنوان یک مشکل مجزا. بررسی و تحلیل ریشه‌های این رفتارها به فهم عمیق‌تری از مشکلات دانش‌آموزان و یافتن راه‌حل‌های مناسب کمک می‌کند. بازشناسی درست این رفتارها از سوی معلمان، والدین و مشاوران، نخستین گام در مسیر اصلاح و مدیریت ناسازگاری است. (فرخی، م. ۱۳۹۷)

انواع ناسازگاری‌ها در دانش‌آموزان:

در بحث ناسازگاری‌های دانش‌آموزان، این پدیده را می‌توان به چند دسته اصلی تقسیم کرد که هر کدام با رفتارها و ویژگی‌های خاص خود شناخته می‌شوند. این تقسیم‌بندی به ما کمک می‌کند تا بهتر دلایل ناسازگاری را درک کرده و روش‌های مناسبی برای مواجهه

با آن‌ها بیابیم. انواع ناسازگاری‌ها می‌تواند از نظر روان‌شناختی، رفتاری و اجتماعی متفاوت باشد. (رستمی، س. ۱۳۹۸)

ناسازگاری رفتاری به دانش‌آموزانی اشاره دارد که نمی‌توانند با قوانین و مقررات مدرسه و جامعه هماهنگ شوند. این دانش‌آموزان معمولاً از دستورات معلمان سرپیچی کرده، به قوانین بی‌توجهی می‌کنند و در بسیاری از مواقع رفتارهای پرخاشگرانه از خود نشان می‌دهند. پرخاشگری فیزیکی، نافرمانی آشکار، و ایجاد اختلال در کلاس از نشانه‌های این نوع ناسازگاری است. ناسازگاری عاطفی به دانش‌آموزانی اشاره دارد که با مشکلات عاطفی همچون افسردگی، اضطراب، یا ناتوانی در مدیریت احساسات مواجه هستند. این دانش‌آموزان ممکن است به دلیل تجربیات تلخ در زندگی شخصی خود، به ناسازگاری دچار شده و از تعامل با دیگران دوری کنند. این دسته از دانش‌آموزان معمولاً نشانه‌هایی از ناپایداری عاطفی دارند و ممکن است دچار گوشه‌گیری یا حساسیت شدید شوند. ناسازگاری اجتماعی به معنای ناتوانی در ایجاد و حفظ روابط اجتماعی سالم است. این نوع ناسازگاری معمولاً به دلیل نداشتن مهارت‌های اجتماعی مناسب بروز می‌کند. دانش‌آموزانی که به این نوع ناسازگاری مبتلا هستند، ممکن است در برقراری ارتباط با همسالان یا معلمان دچار مشکل شده و به انزوا و گوشه‌گیری گرایش پیدا کنند. (آشتیانی، س. ۱۳۹۹)

ناسازگاری شناختی به ناتوانی در تطبیق با روش‌های تفکر و یادگیری مناسب اشاره دارد. این نوع ناسازگاری ممکن است در دانش‌آموزانی مشاهده شود که با مشکلات یادگیری یا ناتوانی در فهم و درک مطالب آموزشی مواجه هستند. این دانش‌آموزان ممکن است به دلیل این ناتوانی به احساس ناکامی و خستگی ذهنی برسند و از خود رفتارهای ناسازگارانه نشان دهند.

ناسازگاری فرهنگی زمانی رخ می‌دهد که دانش‌آموزان به دلیل تفاوت‌های فرهنگی نتوانند با محیط مدرسه و همسالان خود سازگار شوند. تفاوت‌های زبانی، دینی، یا رسوم فرهنگی می‌تواند منجر به ایجاد احساس طرد یا بیگانگی در دانش‌آموز شود. این ناسازگاری در

مدارس چند فرهنگی بیشتر دیده می‌شود. این نوع ناسازگاری به تأثیر مشکلات خانوادگی بر رفتار دانش‌آموزان اشاره دارد. دانش‌آموزانی که در محیط‌های خانوادگی ناسالم یا پرتنش زندگی می‌کنند، معمولاً در مدرسه دچار ناسازگاری می‌شوند. طلاق والدین، مشکلات مالی، و روابط ناپایدار خانوادگی از عوامل مؤثر بر بروز این نوع ناسازگاری هستند (دولت‌آبادی، س. ۱۳۹۹).

ناسازگاری محیطی به عواملی مانند ساختار کلاس درس، فضای مدرسه یا روابط بین معلمان و دانش‌آموزان مرتبط است. در برخی موارد، محیط‌های آموزشی ناکارآمد می‌توانند باعث شوند که دانش‌آموزان نتوانند با شرایط مدرسه خود سازگار شوند. مثلاً، کلاس‌های بیش از حد شلوغ، معلمان کم‌تجربه یا قوانین سختگیرانه مدرسه می‌توانند باعث بروز ناسازگاری محیطی شوند.

ناسازگاری تحصیلی زمانی رخ می‌دهد که دانش‌آموزان به دلایلی نتوانند با انتظارات تحصیلی مدرسه سازگار شوند. این دانش‌آموزان ممکن است از تکالیف و وظایف تحصیلی خود سرباز زده و به دلیل ترس از شکست یا ناتوانی در درک مفاهیم آموزشی، رفتارهای ناسازگارانه از خود نشان دهند. ناسازگاری جنسیتی زمانی رخ می‌دهد که انتظارات جنسیتی خاصی بر دانش‌آموزان تحمیل شود. برخی دانش‌آموزان ممکن است به دلیل تفاوت‌های جنسیتی یا کلیشه‌های جنسیتی در محیط مدرسه دچار ناسازگاری شوند. این نوع ناسازگاری می‌تواند به انزوای اجتماعی یا بروز رفتارهای غیرمعمول منجر شود. برخی از دانش‌آموزان ممکن است به دلیل فشارهای همسالان به ناسازگاری کشیده شوند. این فشارها می‌تواند شامل فشار برای پیروی از رفتارهای مخرب یا نافرمانی از قوانین مدرسه باشد. این نوع ناسازگاری معمولاً در دانش‌آموزانی دیده می‌شود که برای پذیرفته شدن در گروه‌های اجتماعی خاص، رفتارهای ناسازگارانه از خود بروز می‌دهند. دانش‌آموزانی که در جستجوی هویت شخصی خود هستند، ممکن است در این فرآیند دچار ناسازگاری شوند. این نوع ناسازگاری به خصوص در دوره نوجوانی بیشتر مشاهده می‌شود، زمانی که دانش‌آموزان در تلاش هستند تا هویت شخصی و اجتماعی خود را کشف کنند و در این

مسیر ممکن است با دیگران یا خود دچار تعارض شوند. برخی از دانش‌آموزان ممکن است به دلیل فشارهای روانی، همچون فشارهای تحصیلی، خانوادگی یا اجتماعی، دچار ناسازگاری شوند. این فشارها می‌تواند به بروز رفتارهای پرخاشگرانه، نافرمانی یا حتی کناره‌گیری از فعالیت‌های مدرسه منجر شود.

ناسازگاری جسمی زمانی رخ می‌دهد که دانش‌آموزان به دلیل مشکلات جسمی یا ناتوانی‌های فیزیکی نتوانند با همسالان خود همگام شوند. این دانش‌آموزان ممکن است احساس کمبود یا تفاوت داشته باشند و به دلیل این تفاوت‌ها دچار ناسازگاری در محیط مدرسه شوند. برخی از دانش‌آموزان به دلیل مشکلات تغذیه‌ای یا سوءتغذیه ممکن است دچار مشکلات رفتاری و ناسازگاری شوند. تغذیه نامناسب می‌تواند باعث کاهش تمرکز، تحریک‌پذیری و در نتیجه ناسازگاری در محیط مدرسه شود. برخی دانش‌آموزان ممکن است به دلیل شرایط فیزیکی مدرسه مانند نبود امکانات ورزشی، فضای نامناسب، یا تجهیزات ناکافی دچار ناسازگاری شوند. این مشکلات می‌تواند باعث کاهش انگیزه و علاقه‌مندی به محیط مدرسه شده و به بروز رفتارهای ناسازگارانه منجر شود.

خستگی و بی‌خوابی می‌تواند عامل مهمی در بروز ناسازگاری دانش‌آموزان باشد. دانش‌آموزانی که خواب کافی ندارند یا به دلایل مختلف دچار خستگی مداوم هستند، معمولاً تمرکز و انگیزه کافی برای یادگیری ندارند و ممکن است از خود رفتارهای ناسازگارانه نشان دهند. دانش‌آموزانی که به شدت از شکست در درس‌ها یا فعالیت‌های اجتماعی می‌ترسند، ممکن است به ناسازگاری دچار شوند. این ترس می‌تواند باعث شود که دانش‌آموز از تکالیف خود فرار کرده یا از شرکت در فعالیت‌های مدرسه خودداری کند.

برخی دانش‌آموزان به دلیل نیاز شدید به توجه ممکن است به رفتارهای ناسازگارانه دست بزنند. این رفتارها ممکن است به عنوان راهی برای جلب توجه معلمان یا همسالان انجام شود و معمولاً زمانی رخ می‌دهد که دانش‌آموز احساس کند که در محیط مدرسه نادیده گرفته شده است. دانش‌آموزانی که تجربه تحقیر یا طرد شدن از سوی همسالان یا معلمان را دارند، ممکن است به ناسازگاری دچار شوند. این نوع ناسازگاری می‌تواند به صورت